

Pohjois-Karjalan alueellisen maahanmuuttoasiain toimikunnan kokous

Aika: Keskiviikkona 20.11.2019 klo 9:00 – 12.07

Paikka: Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Kauppakatu 40 B, 3.krs, Joensuu

Läsnä:

Jäsen	Organisaatio
Antti Mononen	Business Joensuu
Pirjo Pöllänen	Itä-Suomen yliopisto
Ari Autio	Joensuun ev.lut.seurakunnat
Mia Sevonius-Male	Joensuun kaupunki
Alain Minguet	JOMONI
Tomi Martikainen	Lieksan kristillisen opiston kannatusyhdistys ry
Irma Nykänen	P-K:n järjestöjen monikulttuurisuusverkosto MOVE
Ville Elonheimo	P-K:n järjestöjen monikulttuurisuusverkosto MOVE
Sari Härkönen	Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria
Tuija Vartiainen-Gomez	Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä Riveria
Kimmo Niiranen	Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Ali Giray	Pohjois-Karjalan yrittäjät
Raija Hiltunen	SAK/PAM Itä-Suomi
Ritva Saarelainen	POKELY, puheenjohtaja
Suvi Hirvonen	POKELY, sihteeri
Reijo Vesakoivu	POKELY

Lisäksi kokoukseen osallistui Maarita Mannelin Pohjois-Karjalan maakuntaliitosta ja Sirkka Mielonen Pohjois-Karjalan TE-toimistosta.

1. Kokouksen avaus

Ritva Saarelainen avasi kokouksen ja esitteli hallitusohjelmaan perustuvan TEMin uuden strategiakartan, jonka tavoitteena on taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä kasvu. Esitys liitteessä.

Mukana oli myös uusia jäseniä, joten käytiin läpi osallistujien esittelykierrros.

2. POKELYn päivitetty alueellinen työluvalinjaus

Yksikön päällikkö Reijo Vesakoivu, POKELY esitteli päivitetyn työluvalinjauksen. Uudessa työluvalinjauksessa on tarveharkinnasta vapautettu ICT- ja sote-alat kokonaan sekä tiettyjä työtehtäviä maatalous-, metsä-, rakennus- ja ravintola-aloilla sekä metalli- ja muoviteollisuudessa.

Uudesta työluvalinjauksesta käydyssä keskustelussa pidettiin hyvänä, että kokonaisia toimialoja ja ammatteja on vapautettu tarveharkinnasta. Korostettiin kuitenkin, että

työehtosopimuksista kiinnipitäminen (palkka ja muut työehdot) on tärkeää. Pullonkaulana nähtiin edelleen Maahanmuuttoviraston hidas päätöksentekoprosessi, jonka nopeuttamista peräänkuulutettiin.

Työlupalinjaus löytyy ELY-keskuksen nettisivuilta osoitteesta: <http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/57952/Alueellinen+ty%C3%B6lupalinjaus+2019/ed5d4b8a-44ae-4e9e-9745-98052def7c23>

3. Työperusteisen maahanmuuton siirto TEMiin

POKELYn maahanmuuttoasiantuntija Suvi Hirvonen antoi lyhyen tilannekatsauksen työperusteisen maahanmuuton siirtämisestä TEMiin. Asia on käsiteltävänä TEMin Työperäinen maahanmuutto ja kotouttaminen-alatyöryhmässä, eikä sieltä ole toistaiseksi kuultu mitään.

4. Kotoutumiseen liittyvien hallitusohjelman kirjausten vaikutukset alueilla

Maahanmuuttoasiantuntija Suvi Hirvonen, POKELY esitteli tilannekatsauksen kotoutumiseen ja työvoiman maahanmuuttoon liittyvistä hallitusohjelman keskeisistä kirjauksista. Hallitusohjelmassa korostuu työperäisen maahanmuuton lisääminen ja osajien pitäminen Suomessa; kotoutumispalveluiden ja kotoutumiskoulutuksen kehittäminen; lasten, nuorten ja perheiden kotoutuminen; osallisuus ja hyvät väestösuhteet. Esitys liitteenä.

Osallistujat kommentoivat jo esityksen aikana ja puheenjohtajan työjärjestyspuheenvuoron jälkeen keskustelua jatkettiin kohdassa kohdassa 6, josta löytyy yhteenveto toimikunnan esilletuomista ajatuksista.

5. Maahanmuuttajat Pohjois-Karjalan hyvinvointistrategiassa

Aluekehitysasiantuntija Maarita Mannelin, Pohjois-Karjalan maakuntaliitosta esitteli Pohjois-Karjala hyvinvoinnin edelläkävijäksi - hyvinvointistrategia 2020-2025, joka on parhaillaan lausuntokierroksella ja hyväksytään maakuntahallituksessa joulukuussa.

Pohjois-Karjalan hyvinvointistrategian lähtökohta on ihmisten yhdenvertaisuus ja osallisuus. Tällä hetkellä Pohjois-Karjala on hyvinvoinnin mittareilla mitattuna pahnan pohjimmainen valtakunnassa. Tavoitteena on päästä takapenkiltä etupenkille.

Pohjois-Karjalan hyvinvointistrategian painopisteet, joiden avulla hyvinvointia lisätään:

1. työttömyys, lapsiperheköyhyys, alhainen syntyvyys
2. koko osaajapotentialiaali käyttöön, osaamisen tunnistaminen, joustavasti räätälöity koulutus, ei tutkinto vaan osaaminen edellä.
3. ennaltaehkäisevät palvelut, alueen houkuttelevuus, imagon nostaminen, töitä myös osaajien puolisolle, tiedolla johtaminen, ongelmien välitön tunnistaminen ja puuttuminen, esim. rasistiset ilmiöt
4. Ikäystävällinen maakunta kaiken ikäisille, voidaan olla ikäystävällinen, osallisuutta kehitetään esim. julkista liikennettä kehittämällä.

Esitys liitteenä.

6. Keskustelua hallitusohjelman kirjauksista ja Pohjois-Karjalan hyvinvointistrategiasta kotoutumisen näkökulmasta

Puheenjohtaja Ritva Saarelaisen johdolla jatkettiin keskustelua kotouttamiseen liittyvistä hallitusohjelman kirjauksista ja Pohjois-Karjalan hyvinvointistrategiasta.

Keskustelussa nousi esille seuraavaa:

- alueellisten työlupalinjausten mahdollisimman laaja vapauttaminen ja työperäisen maahanmuuton tulorajoihin alueellisista harkintaa, ml. perheenyhdistämisen tulorajat, koska elinkustannukset ja palkkataso ovat Pohjois-Karjalassa matalammat kuin etelä-Suomessa
- kielikoulutusten tehostaminen: S2, kotoutumiskoulutukset, työpaikkasuomi, ammatillinen koulutus, yliopisto-opiskelijat. Syvällisen kielitaidon oppiminen vaatii aikaa.
- positiivinen erityiskohtelu rekrytoinneissa julkisen hallinnon tehtäviin. Valtion voimassa oleva periaate on, että jos tehtävään on 2 tasavertaista hakijaa, valitaan vähemmistöön kuuluva
- maahanmuuttajien yhdenvertaisuus ja mahdollisuus työllistyä oleskeluluvan perusteesta riippumatta ja maassa jo olevan osaajapotentiaalin hyödyntäminen. Työnantajille mahdollisuus palkata maassa olevista ja maahan muuttajista haluamansa osaaja.
- maahanmuuttajien omat polut työpaikkoihin ja virkoihin esimerkiksi välityömarkkinoiden kautta. Maahanmuuttajien palkkatukikelpoisuuden uudelleen määrittely ja palkkatuen nosto 100 %:iin.
- todettiin, että Pohjois-Karjalassa haasteena on sekä hyvinvointi, että osaavan työvoiman saatavuus
- vastapainona korostettiin Pohjois-Karjalan vahvuuksia: luonto, puhdas ilma ja vesi, turvallisuus, toimivat palvelut. Nämä nähtiin vetovoimatekijöitä sekä hyvinvoinnin, että maahanmuuton näkökulmasta.
- suurin haaste nuiva, kiristynvä asenneilmapiiiri. Konkreettisesti työnantajien asenteet näkyvät siinä, että puutteellista kielitaitoa käytetään keppihevosenä maahanmuuttajan työllistämisen esteenä.
- työnantajille ja työyhteisöille tukea maahanmuuttajien vastaanottamiseen ja vuorovaikutuksen ja viestinnän helpottamiseen. Olemassa olevan EURESin kansainvälisen työyhteisövalmennuksen tehokkaampi hyödyntäminen osaratkaisuna.
- erityisesti pienille työnantajille yhden luukun palvelu, josta saa tietoa ja tukea ulkomaalaisen työvoiman palkkaamiseen ja perehdytykseen
- kohtaanto-ongelman ytimessä maahanmuuttajien osaamisen tunnistaminen, ulkomaisten tutkintojen tunnustaminen ja pätevytymiskoulutukset (erityisesti SOTE ala).
- ratkaisuna kansainvälisten rekrytointien suorittamien yhteistyössä yritysten/työnantajien kanssa ja oppisopimuskoulutuksen kytkeminen rekrytointiin
- käytännössä tarvitaan ammatillisen koulutuksen reformi ja maahanmuuttajien osaamisen, erityisesti puuttuvan osaamisen, tehokas tunnistaminen ja pätevytymiskoulutus vain siihen.
- oleskelulupaprosessin on hidas sekä sinikaulus, että asiantuntijatehtävissä. Tarvitaan sujuva, asiakaslähtöinen prosessi

- kiintiöpakolaisten valintakriteereiden muuttaminen niin, että otetaan huomioon myös paikkakunnalla työllistymismahdollisuudet, esim. maanviljelijät
- vasta-argumenttina esitettiin, että kiintiöpakolaisten valinta on eri asia kuin työperäinen maahanmuutto; toisaalta kaikki maahanmuutto johtaa työllistymiseen ennen pitkää.
- tosiasioiden tunnustaminen eli ulkomaista työvoimaa tarvitaan töitä tekemään, sekä matalapalkka-aloilla, että korkeaa ammatillista osaamista vaativilla aloilla

7. Muut asiat

Kokouksessa käytiin erittäin vilkasta keskustelua. Sen vuoksi puheenjohtaja esitti, että jatkossa kokeiltaisiin esimerkiksi työpajamenetelmää, johon voitaisiin kutsua mukaan myös ulkopuolisia tahoja, esimerkiksi alueen isoja tuotannollisia yrityksiä (Abloy, John Deere). Päätettiin, että seuraava kokous voidaan pitää fokuksituna työpajana.

Toimikunnan jäsenistössä on tapahtumassa muutoksia, erityisesti järjestöissä toimijat vaihtuvat. Ehdotettiin myös toimikunnan kokoonpanon täydentämistä uusilla jäsenorganisaatioilla. Päätettiin, että MTK:sta kysytään kiinnostusta.

Puheenjohtaja Ritva Saarelainen ilmoitti eläköityvänsä ensi vuoden alussa ja hän kiitti toimikuntaa yhteisistä mielenkiintoisista työvuosista.

8. Seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään 2020 myöhemmin ilmoitettavana ajankohtana.

puheenjohtaja

Ritva Saarelainen

sihteeri

Suvi Hirvonen

Toimikunnan kokousten materiaalit löytyvät ELY-keskuksen nettisivulta: <http://www.ely-keskus.fi/web/ely/pohjois-karjala-maahanmuuttoasiain-toimikunta>